

LAPIN KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2020

Sisällys

1 JOHDON KATSAUS.....	3
2 KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6
3 KÄRÄJÄOIKEUDEN ORGANISAATIO 2020	7
Hallinto-osasto.....	7
Lainkäyttöosastot.....	7
4 TOIMINTA JA TULOKSELLISUUS.....	9
Rikosasiat.....	9
Riita-asiat.....	10
Hakemusasiat.....	10
Tuomioistuinsovittelu ja sovinnot.....	10
Ratkaisujen pysyvyys	10
5 TILASTOJA	11
Saapuneet ja ratkaistut varsinaiset rikosasiat vuosina 2016 – 2020.....	11
Saapuneet rikosasiat 2020.....	11
Saapuneet ja ratkaistut laajat riita-asiat vuosina 2016 – 2020	12
Saapuneet ja ratkaistut summaariset velkomusasiat vuosina 2016 – 2020	12
Vireillä olevat varsinaiset rikosasiat	13
Vireillä olevat laajat riita-asiat.....	13
6 HENKILÖSTÖ JA KOULUTUS	14
Henkilöstö.....	14
Koulutus.....	14

Kemin kanslian aulatilat

1 JOHDON KATSAUS

Käräjäoikeus sai selvitettyä ison osan Kemi-Tornion ja Lapin käräjäoikeuksien yhdistämiseen liittyneistä ongelmista ja haasteista alkuvuoteen 2020 mennessä. Tulosneuvotteluissa myönnetyt resurssit vastasivat aiempaa paremmin käräjäoikeuden tarpeita, mutta eivät olleet kuitenkaan riittävät. Käräjäoikeus joutui hoitamaan merkittävän osan pysyvistä tehtävistään määräaikaisella henkilöstöllä, koska käräjäoikeus ei saanut lupaa palkata määräaikaisella henkilökunnalla hoidettuihin pysyviin tehtäviinsä vakituista henkilökuntaa.

Käräjäoikeuden kansliahenkilöstön vaihtuvuus oli poikkeuksellisen suuri. Pääsyyinä tähän olivat työtehtävien vaativuutta vastaamaton palkkaus ja määräaikaisiin virkasuhteisiin liittynyt epävarmuus työn jatkumisesta. Henkilöstön vaihtuvuus lisäsi puolestaan erityisesti kansliahenkilöstön perehdytyksestä vastanneiden henkilöiden työn kuormittavuutta ja heikensi koko henkilöstön työhyvinvointia.

Käräjäoikeus joutui supistamaan toimintaansa voimakkaasti koronaepidemiaan liittyvien rajoitusten vuoksi maaliskuun puoliväistä 2020 alkaen. Pääosa käräjäoikeuden henkilökunnasta siirtyi etätyöhön ja pääosa istunnoista joko peruutettiin tai järjestettiin etäyhteyksillä. Vastasimme siten omalta osaltamme koko henkilöstön ja asiakkaidemme turvallisuudesta ja terveydestä. Selvisimme tähän liittyvistä haasteista hyvin, koska käräjäoikeuden henkilökunnalla oli hyvät valmiudet etäyhteyksien käyttöön ja asioiden käsittelyyn toimipaikkariippumattomasti ja koska henkilökunta sitoutui tartuntojen estämiseksi annettuihin turvaohjeisiin kiitettävästi.

Käräjäoikeus sai syyttäjiltä ja asianajajilta erityistä kiitosta joustavuudestaan etäyhteyksien käytössä. Henkilökunnalla ei ollut koronatartuntoihin liittyviä poissaoloja juuri ollenkaan.

Käräjäoikeuden toiminta palasi lähes normaaliksi kesälomakauden jälkeen. Keväällä toteutettu toiminnan supistaminen johti kuitenkin siihen, että rikos- ja laajojen riita-asioiden keskimääräiset käsittelyajat pitenevät huomattavasti, koska erityisesti vaativimpien asioiden pääkäsittelyt viivästyivät yli puolella vuodella normaaliin tilanteeseen verrattuna. Tähän liittyvä pääkäsittelyiden ruuhkaantuminen jatkuu myös vuoden 2020 jälkeen.

Rovaniemen toimitiloissa oli aloitettu vuonna 2019 hanke, jonka tavoitteena oli siirtää käräjäoikeuden asiakaspalvelu toimitilojen 1. kerrokseen ja pääosa henkilöstön työpisteistä ja taukotiloista entisiin hallinto-oikeuden toimitiloihin sekä parantaa käräjäoikeuden turvatarkastusjärjestelyt työsuojelumääräyksissä edellytetyyn tasoon. Hanke keskeytettiin tältä osin keväällä 2020, koska sen toteuttaminen olisi vaatinut laajojen korjausten tekemistä nykyisessä toimitilakiinteistössä. Valtion toimitilahallinnossa oli lisäksi linjattu, että valtion toiminnot tulee sijoittaa ensisijaisesti valtion virastotaloon ja muista kiinteistöistä luopua. Hankkeessa alettiin sen vuoksi selvittää, voidaanko käräjäoikeuden toiminnot siirtää virastotalosta vapautuviin poliisiin toimitiloihin. Tämä selvittelytyö jatkuu vuoden 2021 ajan. Mikäli siirtoon päädytään, käräjäoikeus voi muuttaa uusiin toimitiloihin aikaisintaan vuonna 2024, koska siirron toteuttaminen vaatii laajaa peruskorjausta ja siihen liittyvää vaativaa suunnittelutyötä erityisesti istuntotilojen osalta.

Kemin oikeustalossa aloitettiin vastaava hanke, jonka tarkoituksena on tiivistää henkilöstön työpisteet ja taukotilat oikeustalon 3. ja 4. kerroksiin. Hanke kestää kesään 2021 saakka.

Käräjäoikeus otti käyttöön AIPAn salaisten pakkokeinoasioiden lisäksi avioerohakemukset kesäkuussa ja hakemusasiat syyskuussa 2020. Käräjäoikeuden henkilöstö osallistui käyttöönottoja tukevaan koulutukseen AIPA-hankkeessa laaditun suunnitelman mukaisesti.

Käräjäoikeuteen tuli vuonna 2020 vireille 22729 asiaa. Määrä oli vastaava kuin tulosneuvotteluissa oli arvioitu ja noin 7,2 % eli 1531 asiaa enemmän kuin vuonna 2019. Pääosa kasvusta liittyi vuoden 2019 loppupuolella toteutettuun summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämiseen. Käräjäoikeuden tavoitteena oli ratkaista 23895 asiaa. Tavoite ei toteutunut, koska erityisesti summaaristen riita-asioiden ja rikosasioiden ratkaisumäärät jäivät tavoitetta pienemmiksi. Käräjäoikeudessa oli vuoden lopulla vireillä 9400 asiaa. Määrä on 1531 asiaa suurempi kuin vuoden 2019 lopussa.

Käräjäoikeus ei saavuttanut ratkaistujen asioiden lukumäärän ja painokertoimien sekä henkilötyövuosien ja käytettyjen varojen perusteella laskettavia tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteitaan. Tulosneuvotteluissa arvioitiin, että käräjäoikeuden toiminnan tuottavuusluku on 123 ja taloudellisuusluku 601. Toteutunut tuottavuusluku oli 108 ja taloudellisuusluku 669. Erot ovat vastaavat kuin koko maassa keskimäärin.

Käräjäoikeuden tehtävänä on käsitellä ja ratkaista rikos-, riita-, hakemus- ja muutoksenhakuasioita oikeudenmukaisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja kohtuullisin kustannuksin.

Käräjäoikeus ei voi täyttää näitä tavoitteita tulevina vuosina, mikäli se ei kykene ottamaan AIPAA ja muita sähköisiä asiankäsittelyjärjestelmiä käyttöön sujuvasti. Käräjäoikeuden on myös huolehdittava henkilöstönsä työhyvinvoinnista entistä paremmin ja siitä, että käräjäoikeudella on riittävät henkilöstöressit myös jatkossa. Henkilöstöllä tulee olla myös mahdollisuus hakeutua ja perehtyä uusiin tehtäviin sekä saada koulutusta alati muuttuvasta lainsäädännöstä ja uusien työvälineiden käytöstä.

Käräjäoikeuden henkilökunta on tehnyt työnsä edellä todetut haasteet huomioon ottaen ahkerasti ja tuloksellisesti sekä erityisen vastuuntuntoisesti. Henkilökunta ansaitsee siitä parhaimmat kiitokseni.

Laamanni Jyrki Kiviniemi

2 KÄRÄJÄOIKEUDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Käräjäoikeuden perustehtävä on antaa oikeusturvaa tuomiopiirissään ratkaisemalla sen käsiteltäviksi saatetut riita-, rikos-, hakemus- ja valitusasiat.

Lapin käräjäoikeuden tuomiopiirinä on Lapin maakunta. Siihen kuuluu Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnat. Tuomiopiirin väkiluku oli 31.12.2020 noin 176705 asukasta. Tuomiopiirin pinta-ala on noin 100 369 neliökilometriä eli yksi neljäsosa Suomen pinta-alasta.

Maa-oikeusasioissa käräjäoikeuden toimialue käsittää Lapin maakunnan lisäksi Kainuun maakunnan sekä Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken kunnat.

Lapin käräjäoikeus kuuluu Rovaniemen hovioikeuspiiriin. Käräjäoikeuden ratkaisuihin tehdyt muutoksenhakuasiat käsitellään maa-oikeusasioissa korkeimmassa oikeudessa, sotilasoikeudenkäyntiasioissa Helsingin hovioikeudessa ja muissa asioissa Rovaniemen hovioikeudessa.

Lapin käräjäoikeuden erityispiirteitä ovat laaja tuomiopiiri sekä toiminnan jakautuminen kahteen kansliaan Rovaniemelle ja Kemiin sekä istuntojen osalta lisäksi neljälle istuntopaikalle Sodankylä, Kittilä, Ivalo ja Utsjoki. Maa-oikeuden istuntoja pidetään tämän ohella kaikkien maa-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvien kuntien alueella.

Käräjäoikeuden tuomareiden ja kansliahenkilöstön istuntomatkojen pituudet vaihtelevat 120 kilometristä 650 kilometriin ja edestakainen matka kansliasta toiseen on 240 kilometriä. Haastemiesten tiedoksiantomatkat ovat usein tätäkin pidempiä. Käräjäoikeuden henkilöstö joutuu tämän vuoksi käyttämään matkustamiseen huomattavan osan työajastaan, vaikka käräjäoikeuden istunnoissa, koulutuksissa ja kokouksissa käytetään video- ja muita etäyhteyksiä aina, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Hallintoakaan ei voi hoitaa pelkästään videoyhteyksien välityksellä, vaan viraston johdon ja esimiesten edellytetään käyvän molemmissa kanslioissa säännöllisesti.

Saamelaisten kotiseutualue kuuluu kokonaan Lapin käräjäoikeuden tuomiopiiriin. Käräjäoikeudella on velvollisuus ottaa huomioon saamelaisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet kaikessa toiminnassaan, kuten poronhoitoon ja muihin luontaiselinkeinoihin sekä maanomistukseen liittyviä asioita käsitellessään. Saamelaisilla on oikeus käyttää äidinkieltään käräjäoikeudessa asioidessaan sekä saada tulkkausapua käräjäoikeuden istunnoissa ja kaikki oikeudenkäyntiasiakirjat asianosaisen äidinkielelle eli pohjois-, inarin- tai koltansaamelle käännettynä.

3 KÄRÄJÄOIKEUDEN ORGANISAATIO 2020

Hallinto-osasto

Käräjäoikeus on hallinnollisesti päällikkövirasto. Käräjäoikeuden päällikkönä toimiva laamanni ratkaisee yksin suuren osan hallintoasioista hallintosihteerin tai muun virkamiehen valmisteltua asian. Laamannin apuna käräjäoikeuden toiminnan suunnittelua varten on johtoryhmä, johon kuuluvat laamannin lisäksi osastojen johtajat ja hallintosihteerit. Käsiteltävänä olevan asian laadun perusteella johtoryhmää voidaan tarpeen mukaan täydentää muilla henkilöillä.

Hallinto-osasto vastaa yleis-, henkilöstö- ja taloushallinnosta, viestinnästä, kirjasto- ja tietopalvelusta, turvallisuudesta, ict-asioista, kirjaamotoiminnasta sekä tiedoksiantotoiminnasta.

Lainkäyttöosastot

Käräjäoikeudessa on kaksi lainkäyttöosastoa. Lainkäyttöosastojen johtajina toimivat laamannin enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan määräämät käräjätuomarit.

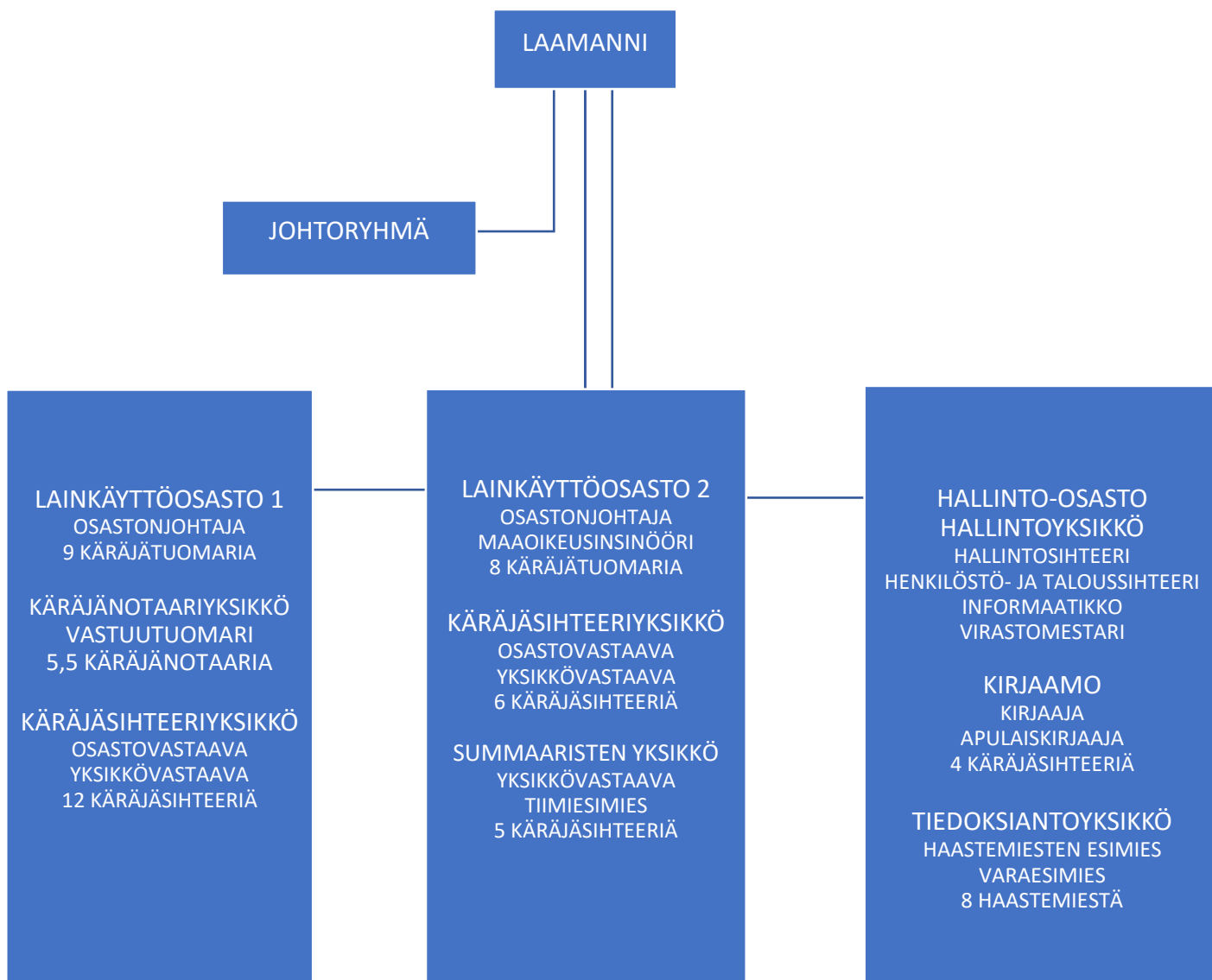
Ensimmäinen lainkäyttöosasto vastasi vuonna 2020 rikosoikeudellisten asioiden ja insolvenssiasioden käsittelystä sekä muiden kuin perheoikeudellisten hakemusasioiden käsittelystä sekä niihin liittyvästä päivystyksestä. Lainkäyttöosasto vastasi lisäksi käräjänotaareiden lainkäyttötoiminnasta.

Toinen lainkäyttöosasto vastasi riita-asioiden ja perheoikeudellisten hakemusasioiden ja maaomistusasioiden käsittelystä sekä summaaristen riita-asioiden käsittelystä.

Molemmat osastot vastasivat pakkokeinoasioista ja niihin liittyvistä päivystyksestä.

Kumpikin lainkäyttöosasto käsitteli lisäksi toisen lainkäyttöosaston vastuulle kuuluvia asiaryhmiä, mikäli se oli osastojen työmäärän tasaamiseksi tai tarkoituksenmukaisten tehtävänkuvien muodostamiseksi tarpeen. Kummankin osaston tuomarit toimivat lisäksi sovittelijoina.

Käräjäoikeuden lainkäyttötoimintaan osallistuu henkilökunnan lisäksi rikos- ja maa-oikeusasioissa kuntien valtuustojen nimittämiä lautamiehiä sekä sotilasrikosasioissa kaksi hovioikeuden määräämää asiantuntijajäsentä varamiehineen.

4 TOIMINTA JA TULOKSELLISUUS

Käräjäoikeuden tulostavoitteena on ollut ratkaista asioita saman verran kuin niitä saapuu sisään. Käräjäoikeuteen arvioitiin saapuvan 22760 asiaa ja ratkaistavan 23895 asiaa. Asioita saapui 22729 asiaa ja niitä ratkaistiin 21204 asiaa. Vireillä olevien asioiden määrä oli toimintavuoden lopussa 9400 asiaa. Painotetuksi työmääräksi arvioitiin 9170 ja toteutunut työmäärä oli 8237 painotettua työsuoritetta. Tuottavuuden tunnusluvuksi arvioitiin 123 ja toteutunut luku oli 108. Taloudellisuusluvuksi arvioitiin 601 euroa ja toteutunut oli 669 euroa. Koko maan osalta toteutuneet luvut olivat tuottavuus 113 ja taloudellisuus 655 euroa.

Tulosneuvotteluissa asetettujen tavoitteiden mukaiset sekä toteutuneet tunnusluvut olivat seuraavat:

2020	TAVOITE	TOTEUTUNUT
Saapuvien asioiden määrä	22760	22729
Ratkaistujen asioiden määrä	23895	21204
Painotettu työmäärä	9170	8237
Tuottavuus	123	108
Taloudellisuus	601	669

KÄSITTELYAJAT	TAVOITE	TOTEUTUNUT
Rikosasiat	4,3 kk	4,5 kk
Laajat riita-asiat	8,0 kk	8,6 kk
Velkajärjestelyasiat	8,0 kk	7,5 kk
Summaariset asiat	2,6 kk	4,4 kk

Rikosasiat

Varsinaisia rikosasioita arvioitiin saapuvan 2100 asiaa. Asioita saapui 2040. Määrä oli 71 asiaa vähemmän kuin vuonna 2019. Muita rikosoikeudellisia asioita saapui 153, kun niitä edellisenä vuonna saapui 113. Varsinaisia rikosasioita arvioitiin ratkaistavan 2150 asiaa, mutta niitä ratkaistiin 1869 asiaa. Ratkaisuista 152 oli käsittelyratkaisuja. Vireillä oli 31.12.2020 varsinaisia rikosasioita 833 asiaa ja muita rikosoikeudellisia asioita 26.

Pakkokeinoasioita saapui 324 ja niitä ratkaistiin 340. Asioita saapui 3 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Käsittelyaikatavoite 4,3 kuukautta ylitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 4,5 kuukautta.

Riita-asiat

Laajoja riita-asioita arvioitiin saapuvan 320 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 304 ja niitä ratkaistiin 272 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 249 asiaa. Käsittelyaikatavoite 8 kuukautta ylitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 8,6 kuukautta

Summaarisia riita-asioita arvioitiin saapuvan 17500 asiaa ja ratkaistavan 18565 asiaa. Niitä saapui 17792 eli 1715 asiaa enemmän kuin vuonna 2019. Asioita ratkaistiin 16177 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 7505 asiaa. Käsittelyaikatavoite oli 2,6 kuukautta, joka ylitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 4,4 kuukautta.

Maa- ja metsätalouden oikeusasioita arvioitiin saapuvan 50 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 37 ja ratkaistiin 36 asiaa. Vireillä oli vuoden lopussa 23 asiaa. Käsittelyaikatavoite 8 kuukautta alitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 6,5 kuukautta.

Hakemusasiat

Avioerohakemuksia arvioitiin saapuvan 530 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 477 ja ratkaistiin 536 asiaa.

Muita hakemusasioita arvioitiin saapuvan 1200 asiaa ja ratkaistavan 20 asiaa enemmän. Asioita saapui 971, joka oli 180 asiaa vähemmän kuin vuonna 2019. Asioita ratkaistiin 1010 asiaa.

Velkajärjestelyhakemuksia arvioitiin saapuvan 280 asiaa ja ratkaistavan saman verran. Asioita saapui 263 ja niitä ratkaistiin 296 asiaa. Käsittelyaikatavoite 8 kuukautta alitettiin ja toteutunut käsittelyaika oli 7,5 kuukautta. Konkurssiasioita arvioitiin saapuvan ja ratkaistavan 100 asiaa. Konkurssiasioita saapui 68 ja ratkaistiin 75 asiaa.

Tuomioistuinsovittelu ja sovinnot

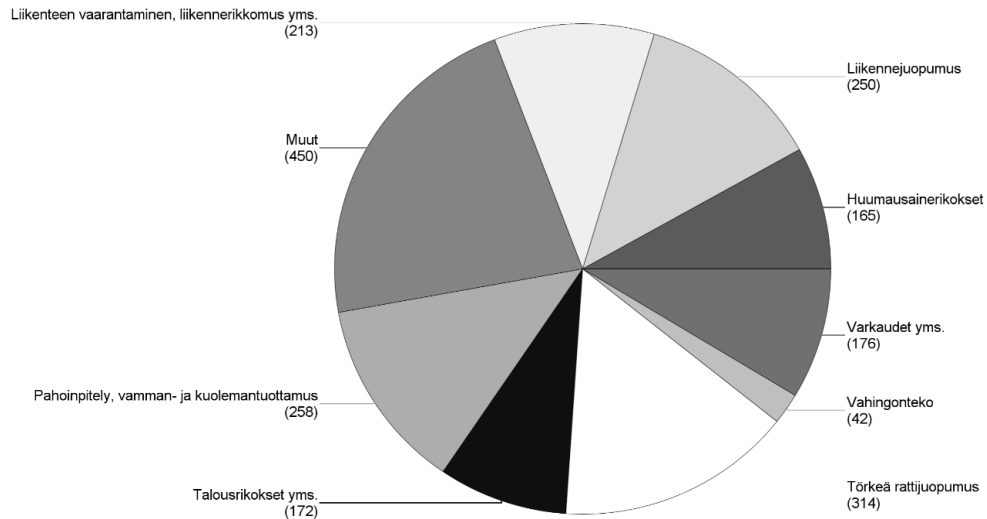
Riita-asioita ohjautui tuomioistuinsovitteluun 43 asiaa, joista sovittelussa on ratkaistu 20 asiaa. Asiantuntija-avusteiseen huoltajuuksriitojen sovitteluun eli ns. Follosovitteluun ohjautui 20 asiaa, joista on sovinto saavutettu viidessä asiassa.

Ratkaisujen pysyvyys

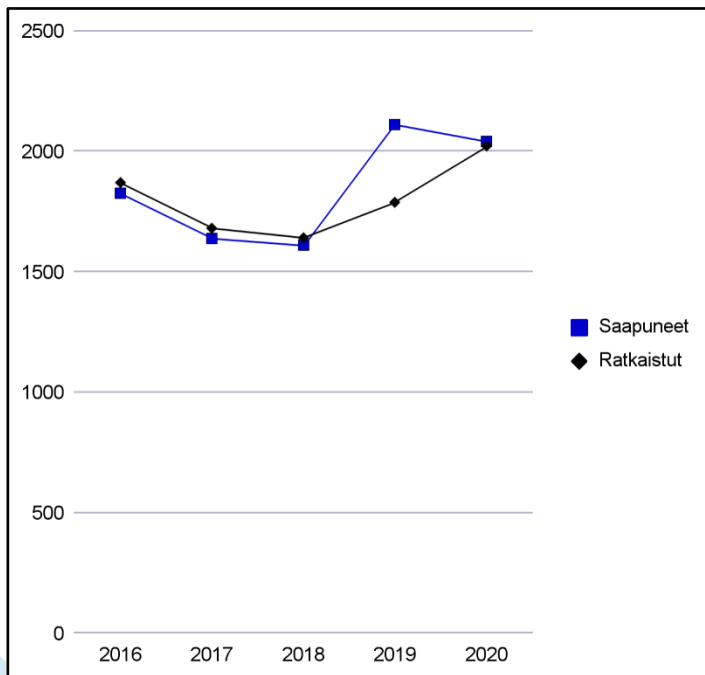
Rovaniemen hovioikeus ratkaisi vuoden 2020 aikana yhteensä 269 Lapin käräjäoikeuden ratkaisuista tehtyä muutoksenhakuasiaa. Hovioikeus muutti ratkaisujen lopputulosta 78 asiassa.

5 TILASTOJA

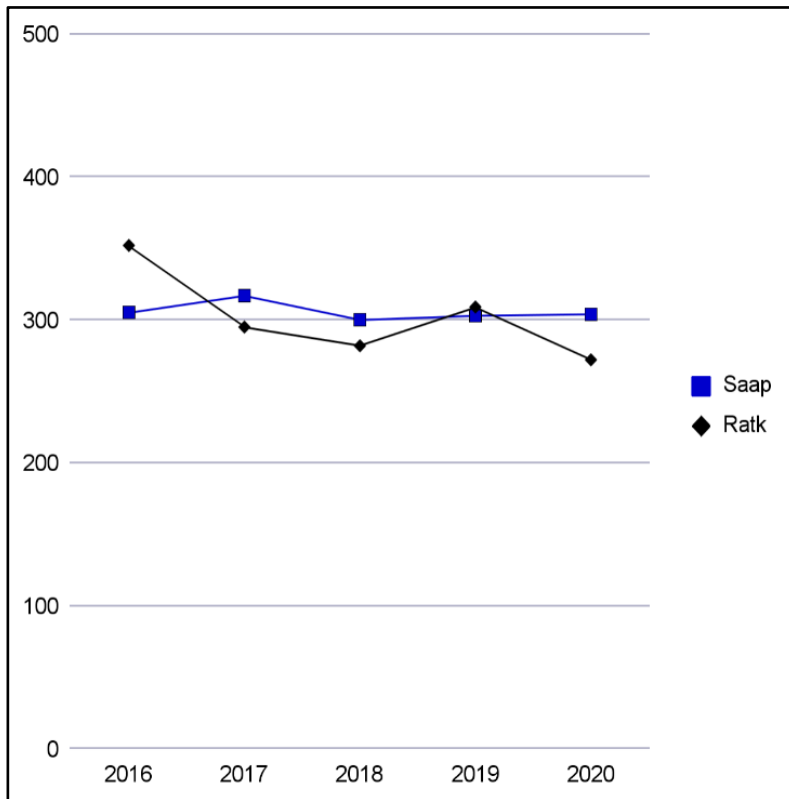
Saapuneet rikosasiat 2020

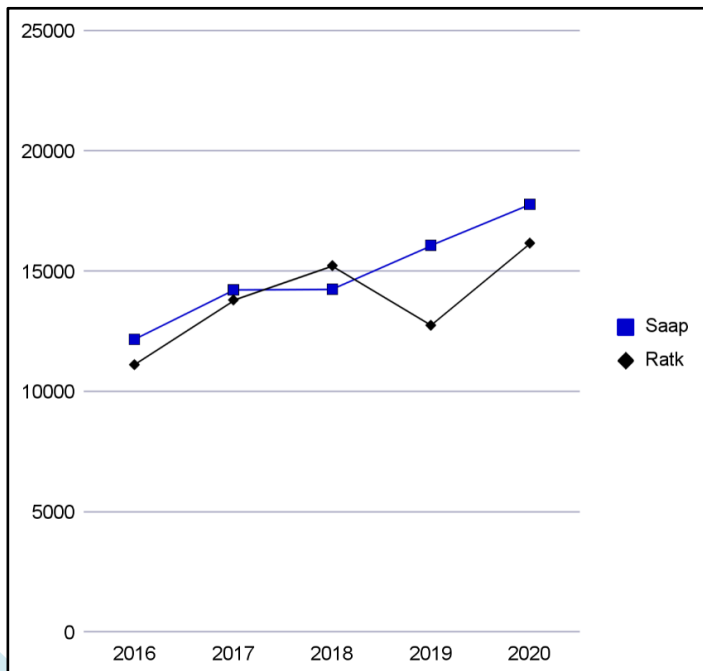
Saapuneet ja ratkaistut varsinaiset rikosasiat vuosina 2016 – 2020

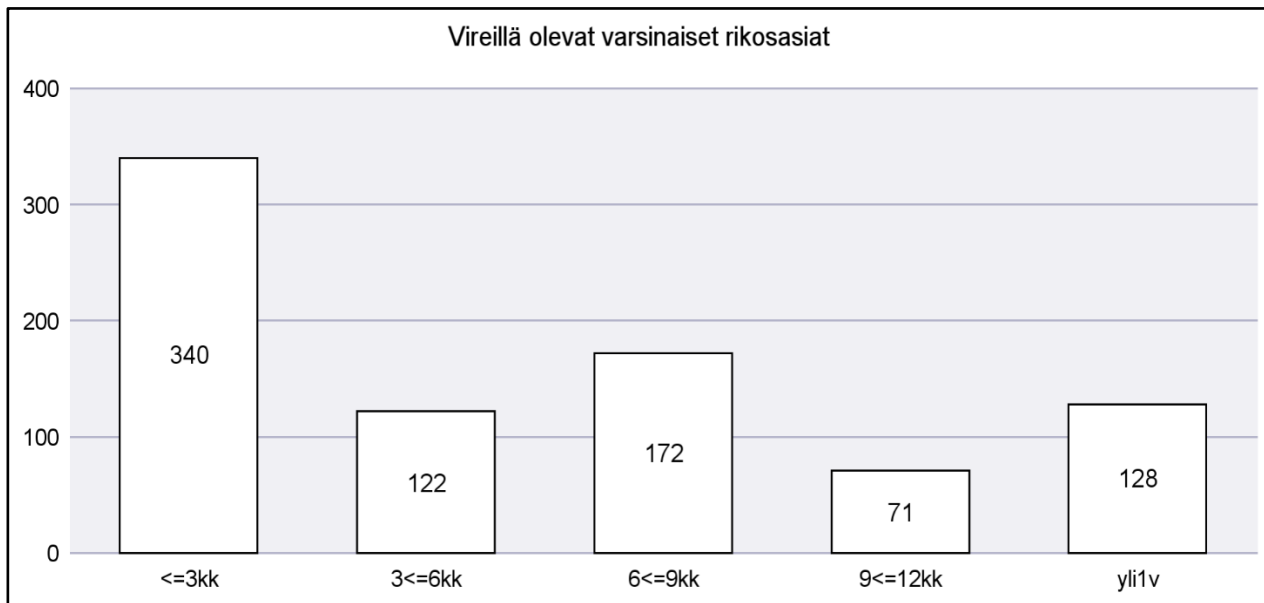
Saapuneet ja ratkaistut laajat riita-asiat vuosina 2016 – 2020

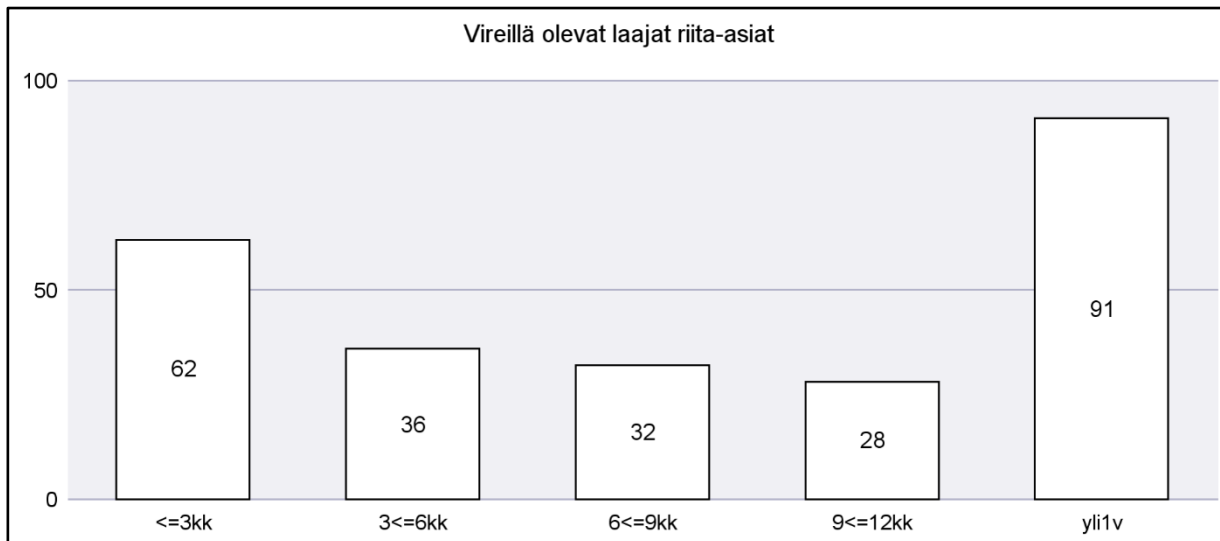
Saapuneet ja ratkaistut summaariset velkomusasiat vuosina 2016 – 2020

Vireillä olevat varsinaiset rikosasiat

Vireillä olevat laajat riita-asiat

6 HENKILÖSTÖ JA KOULUTUS

Henkilöstö

Vuonna 2020 käräjäoikeudessa oli 69 vakinaista virkaa: Laamanni, 16 kärjätuomaria, maa-oikeusinsinööri, kärjäviskaali, viisi kärjänotaaria, hallintosihteeri, 35 kärjäsihteeriä ja yhdeksän haastemiestä.

Käräjäoikeudelle oli lisäksi myönnetty määrärahat määräaikaisen kärjätuomarin, kärjäsihteerin, virastomestarin ja haastemiehen palkkaamiseen 12 kuukaudeksi sekä kärjänotaarin palkkaamiseen 6 kuukaudeksi. Koronavirusepidemian johdosta saatiin loppuvuodeksi kärjätuomari- ja kärjäsihteeriresurssia lisää. Käräjäoikeudessa oli lisäksi pitkäaikaisten virkavapauksien ja avoinna olleiden virkojen vuoksi myös muuta määräaikaista henkilökuntaa.

Tuomioistuinharjoittelun suoritti viisi kärjänotaaria, joista yksi suoritti kuusi kuukautta harjoittelustaan käräjäoikeudessa ja loput kuusi kuukautta Rovaniemen hovioikeudessa.

Molemmissa kanslioissa oli kolmen kuukauden ajan harjoittelijoina yhteensä neljä oikeustieteen opiskelijaa Lapin yliopistosta ja yksi tradenomi ammattikorkeakoulusta. Lisäksi Lapin käräjäoikeus toimi siviilipalveluspaikkana ja molemmissa kanslioissa suoritti palveluksen loppuun yhteensä kolme siviilipalvelusmiestä.

Henkilöstöstä työskenteli Rovaniemen kansliassa 38 henkilöä ja Kemin kansliassa 26 henkilöä. Lisäksi kahdeksan henkilöä työskenteli Sodankylän istuntopaikalla ja yksi haastemies Ivalon istuntopaikassa.

Tulosneuvotteluissa käräjäoikeuden henkilötöyvuosien määräksi oli arvioitu 74,7. Toteutunut henkilötöyvuosi määrä oli 76,5.

Käräjäoikeuden palveluksesta jäi eläkkeelle neljä henkilöä.

Koulutus

Käräjäoikeus kehitti ja ylläpiti henkilöstönsä ammatillista osaamista Lapin käräjäoikeuden koulutussuunnitelman ja Tuomioistuinviraston laatiman koulutussuunnitelman mukaisesti.

Henkilöstö osallistui suunnitelman mukaisiin koulutuksiin yhä enenevässä määrin etäyhteyksillä. Koulutukseen käytettiin yhteensä 206 henkilötöypäivää. Tästä kokonaismäärästä suurin osa oli Tuomioistuinviraston järjestämää koulutusta. Rovaniemen hovioikeuspiirin laatuhanke järjesti koulutusta pakkokeinoasioista ja oikeudenkäynnin julkisuudesta.

Laatupäivät järjestettiin koronavirusepidemian vuoksi etäyhteyksillä 19. – 20.11.2020. Rovaniemen hovioikeuden kärjänotaaripäivät järjestettiin Rovaniemen hovioikeudessa 10.2.2020, johon osallistuivat kaikki tuomioistuinharjoittelua suorittavat kärjänotaarit. Rovaniemen hovioikeuspiirin tuomioistuinten kansliahenkilökunnan koulutuspäiviä ei järjestetty koronavirusepidemian vuoksi.

Rovaniemen kanslian aulatilat